

Com es poden explicar els diferents graus d'implicació municipal en les polítiques culturals?

Published by [Interacció](#) [1] on 24/05/2016 - 11:41 | Last modification: 05/02/2026 - 15:10

DEBAT 16

[Marianne Sibertin-Blanc](#) [2] | [Géocarrefour](#) [3]

Aquest article analitza a partir d'una trentena de converses mantingudes amb tècnics de cultura i actors del sector de les polítiques culturals a petits municipis francesos. El punt de partida de l'autora és que **tot i la diversitat** que es troba dins de l'univers **dels petits municipis francesos**, (de 3.000 a 20.000 habitants) **es possible reconèixer-hi** la dinàmica nacional de **metropolitització** i les mutacions econòmiques que la caracteritzen.

Les **polítiques culturals no tenen un paper protagonista dins l'acció pública** dels petits municipis, tot i que s'han beneficiat d'un cert reconeixement simbòlic amb les recents reformes descentralitzadores, com la creació de les comunitats d'aglomeració^[1] o dels "Pays"^[2], però no han estat protagonistes d'aquestes noves formes de cooperació interadministrativa.

Els poders públics dels petits municipis francesos s'enfronten al gran repte de **gestionar els canvis demogràfics** succeïts en els darrers 15 anys i alhora han de **donar resposta** a fenòmens més globals com el **replegament sobre els espais privats i la homogeneïtzació de la població** —en el sentit de l'ampliació de la classe mitjana—. Es dona llavors una paradoxa: d'una banda una progressiva **individualització de la societat** i de l'altra l'**exigència per part de la ciutadania de serveis públics de qualitat**, entre ells els de la cultura. Els ens locals responen a aquest panorama amb **dos grans objectius**: d'una banda **promoure la realització i la participació de la ciutadania** i de l'altra acompanyar la **construcció d'un sentiment de pertinença** i d'experiència col·lectiva per reforçar la sociabilitat i la ciutadania.

Segons Sibertin-Blanc **als petits municipis**, en tant que espais on les relacions socials són més properes i freqüents, **les polítiques culturals constitueixen un pilar fonamental en la creació d'un projecte social pel territori**. La pràctica cultural genera vincles socials i les petites viles afavoreixen les relacions entre els seus habitants. Les pràctiques culturals esdevenen doncs el vehicle perfecte per fer-ho.

El procés de terciarització de l'economia ha afectat de ple a aquests petits municipis, siguin urbans o rurals, i això li dona a la cultura un **paper fonamental en el seu desenvolupament econòmic**. Els responsables polítics dels municipis estudiats en són ben conscients i per això han intentat compensar les mancances pressupostàries de la política cultural estatal amb **incentius fiscals o incentius de l'activitat creativa**. La vitalitat cultural del municipi o la valorització del seu patrimoni artístic i cultural esdevenen factors d'atracció tant per empreses com per nous residents o visitants, com demostren **els casos dels municipis de Foix**, proper a Toulouse, que aconseguit atraure nous residents gràcies a la tasca empresa per un directiu públic del sector cultural **o el de Ravel** que ha aprofitat el seu passat industrial en el sector de la fusteria per reconvertir-se en un punt d'interès per la manufactura de mobiliari.

A banda del component cívic i del factor econòmic, l'autora assenyala **un tercer element** a tenir en compte per

part dels responsables públics culturals dels petits municipis: **el territorial**. L'exemple més clar és el dels **petits municipis situats a les rodalies de municipis més grans**, que en un context on els ciutadans sovint resideixen en un indret, treballen en un altre i gaudeixen del seu temps d'oci en un tercer, tenen una oportunitat per **atraure públic d'una zona d'influència molt més gran** que el seu municipi, com és el cas de la localitat propera a Burdeus de Saint-André-de-Cubzac de poc més de 8.000 habitants i que disposa d'una sala especialitzada en *chanson française*.

Les reformes administratives portades a terme en els darrers anys han afavorit el sorgiment de nous actors en el mapa cultural i **han fomentat la cooperació intermunicipal**. De fet els consells generals dels departaments ja van impulsar accions culturals en l'àmbit municipal (com per exemple les associacions pel desenvolupament artístic musical i de dansa) abans de la reforma del 2004. Després de la reforma, els petits municipis han establert formules de partenariat amb els departaments per impulsar polítiques culturals i transcendir l'àmbit local, de tal manera que una petita vila pot tenir engegats alhora projectes amb la seva intercomunitat, tenir un partenariat estranger en el marc del programa europeu INTERREG, participar en un projecte departamental i conduir un programa amb un municipi veí. **Aquesta nova dinàmica deixa enrere esquemes ineficients com el de la competència entre veïns o el solapament entre administracions.**

Per tancar la seva anàlisi sobre la cultura als petits municipis l'autora identifica **tres tendències que afecten a les polítiques culturals** en termes globals i que tenen un impacte molt diferent en funció del tipus de vila petita del que parlem (recordem que el seu univers d'estudi va des de 3.000 a 20.000 habitants).

- **L'augment dels àmbits d'actuació de les polítiques culturals a petits municipis.** Al patrimoni i la promoció de la lectura –els dos pilars tradicionals– s'hi sumen els espectacles en viu i els ensenyaments artístics, que van inevitablement associats a la creació d'equipaments culturals.
- **La professionalització dels actors culturals locals.** A més dels electes hi podem trobar suport tècnic i administratiu, o fins i tot un equip professional complet, amb responsables de programació, tècnics, etc...
- **La creixent importància de la creació artística**, directament vinculada a la presència al municipi de professionals de l'art. S'hi poden trobar diverses modalitats: l'obertura de centres de creació per talent local o foraster, sinèrgies amb centres d'ensenyament o directament a través de la compra d'obra per part del consistori.

La lectura d'aquest article ens ha suggerit una pregunta de forma recurrent. **Com es poden explicar els diferents graus d'implicació municipal en les polítiques culturals?** Segons l'autora, els factors són múltiples: els estructurals són molt importants (la dimensió del municipi, la seva localització o el seu pressupost), però **el més important és la voluntat política dels seus electes**.

PDF Mariette Sibertin-Blanc, « [La culture dans l'action publique des petites villes. Un révélateur des politiques urbaines et recompositions territoriales](#) [4] », *Géocarrefour*, Vol. 83/1 | 2008, p. 5-13.

HTML Mariette Sibertin-Blanc, « [La culture dans l'action publique des petites villes. Un révélateur des politiques urbaines et recompositions territoriales](#) [5] », *Géocarrefour* [En ligne], Vol. 83/1 | 2008, consultat el 24 maig 2016

[1] Consorcis responsables per la programació de les inversions en polítiques urbanes, transport, infraestructures i promoció econòmica. També poden gestionar equipaments dels diversos municipis que componen el consorci.

[2] Tipus de cooperació interinstitucional de tipus vertical; municipis, regions, departaments i actors socials cooperen per definir les condicions de desenvolupament d'un territori determinat.

[Inicia sessió](#) [6] o [registra't](#) [7] per enviar comentaris

Tags: desenvolupament territorial

- [8]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/CIDOC/blogs/2016/Sibertin-Blanc>

Links:

- [1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>
- [2] http://w3.lisst.univ-tlse2.fr/cv/sibertin-blanc_mariette.htm
- [3] <https://geocarrefour.revues.org/>
- [4] <http://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/e090108.pdf>
- [5] <http://geocarrefour.revues.org/4652>
- [6] <http://interaccio.diba.cat/>
- [7] <http://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>
- [8] <https://interaccio.diba.cat/node/6630>